

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravnistvo, na katero naj se blagovoltjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Politična ekonomija in politika.

(Spisal V. C. Supan.)

Trgovinsko-politične naredbe morajo dobiti vedno večji pomen, kot vsa druga državna vprašanja. Do tega prepričanja mislim, da so dospeli sedaj vendar že skozi silo in uboštvo vsi avstrijski državljani in država sama kot taka mora uvideti, da je nacional-ekonomija v prvej vrsti in sicer toliko kot državna veda, na katero je treba obračati največjo pozornost. Mi se pečamo že dalje kot tri desetinke let s to vedo, zato smemo morebiti tudi sedaj nekoliko izvedeti, kaj nam je storiti, da prebremo to strašno nacional-ekonomično stanje.

Francoska je plačala pred v kratkem času milijarde za vojno in denes je njeno materialno stanje boljše, nego marsikatero druge dežele v Evropi. In zakaj?

Ker se je Francija z malimi kratkimi perijodičnimi izjemami poprijela vsaj popolnem prave trgovinske politike namreč: da le v državi katera združuje manufakturno in agrikulturno moč v svoje osrčje, tam cveti splošni blagostan.

Namreč: približanje producenta h konsumentu in približanje cene neizdelanega materiala k fabrikantom, in tako vedno po izgledu Colberta, da se neizdelane snovi kar največ mogoče v domačej deželi izdelajo za fabrikate. Jedino le domače francosko delo je Francijo do sedanje finančialne moči privelo. Prihranjenje tacihi kolosalnih kapitalov nastalo je jedino le z domačim delom. Resnično je, in nikdo mi ne more tajiti, da je Francija vzdržavala po ostavljenji nesrečne trgovinske pogodbe z Anglijo (Edin pogodba sklenena l. 1786) do leta 1861 oblični prohibitivni sistem

in stoprav leta 1861, ko se je Napoleonu III. s pogodbami z Belgijo in Anglijo posrečilo tarifne spremembe vpeljati, bilo je mogoče dosednji silni prohibitorični colni sistem razpršiti.

Anglija je sklenila, leta 1703 s Portugalijsko nekovo trgovinsko pogodbo in ta pogodba je bila tako pogubljiva Methuen pogodba, sklenena leta 1786 s Francijo in to je bila spomina vredna Edineva pogodba.

Leta 1815 sklenol je Washingtonski kabinet tudi za veliko nesrečo Amerikancev nekovo trgovinsko pogodbo z Anglijo. Sploh pa bodem, kakor sem že rekel z zgodovinskimi navedenji in rezultati teh pogodb našim bralcem jasno dokazal, da je to jako važna stvar, da je čestokrat tudi eksistenca cele države od tacihi pogodb odvisna, v kake roke je bila izročena nacional-ekonomija kakove države.

Naše narodno-gospodarstveno stanje je, kakor rečeno jako žalostno. Državnega zbora sesija bode kmalu sklenena in gospodarstveno uničenje pak teka svoj navadni nezaprečen pot, in v tej zadevi se nij ničesa storilo, v katerej bi država in postavodajstvo v prvej vrsti moralo poprijeti iniativo. To smo žali-bože že tolikokrat naglašali na različnih in merodajnih krogih, in to vselej zastoj.

Dolžnost vsacega pravega in odkritosrčnega Avstrijca je, tudi ako nema mandata kot poslanec v državnem zboru, da obrača največjo pozornost na občo avstrijsko državno korist, ter končno vendar jedenkrat uže posloviti se od filisterstva. Vsak po skušnjah in vedi izobražen naj skuša iznajti sredstva, kako bi se splošnemu uboštvu pomagalo, ker le s tem pomaga se tudi posameznim osobam.

Nacional-ekonom kake države ali držav-

nik ne sme nikoli in nikdar biti kosmopolit. On mora svojo lastno državo močno in krepko za vajeti držati in vedno na njo paziti, ter vse to na stotine let v bodočnost, zaradi tega odločevati se mora zasebni ekonom popolnem od nacional-ekonomu. In železnice, kakor Loška in Predelska uvrstiti se morati odločno in sigurno v nacional-ekonomijo, ker one dotikajo splošno narodno-gospodarstveni korist. Na to mora nacional-ekonom in državnik paziti in tako tedaj smo dospeli do odločenega kraja, kder bodemo sedaj vsled svoje obljube natančneje razpravljati vedenje in delovanje francoskega ministra Colberta (ob času Ludovika XIV.) O delovanji tega ženijalnega ministra spisal je tudi uže nekov Amerikanec, ter ga je tudi nekovi sloveč nemški profesor imenoval kot kopernika socijalne vede in nacional-ekonomije in izrekel prilično sledeče: Mej vsemi možni kateri so kedaj bili voditelji državnega krmila, odlikuje se najbolj mej vsemi Colbert in to zaradi popolne cenitve in preudarjenja pravihi in r. sničnih dogotkov, da je v dotiki prve stopinje v kacej državi tudi neogibna potreba izpolnjevanje velikih in važnih dolžnostij.

Ko je Colbert ob času vladanja Ludovika XIV. leta 1661 prevzel finančno vodstvo Francije, našel je državna posestva na kantu, državni dohodki izterjani bili so uže več let naprej, in blagajnice prazne. Vlada je bila tačas v rokah davkarskih najemnikov in morala je le s pomočjo onih gospodariti. Francija propala je tačas neogibljivemu poginu. A ipak okrepila se je v kratkej dobi; silno veliko pripomogel je pak k temu okrepanju slavni Colbert z vpeljavo „varstvenega colnega sistema“, da je Francija privela svojo produkcijo, svojo trgovino in svojo moč do

Listek.

Izvir in vpliv toplote pri organizmih.

(Spisal dr. J. Derč.)

(Konec.)

Če se živalim tacihi jedi, ki imajo dosta ogljenca v sebi, v večji množini vtelesi, nego jih žival za vzdrževanje toplote svojega telesa potrebuje, to je več, nego se za kurjavo telesa zahteva, nakopiči ga žival v podobi masti ali tolsče posebno pod kožo in ga hrani za bolj potrebne čase, na pr. za zimo, kakor to storijo medvedi, polhi, jazbeci in druge živali.

Znano je, kako se po obilnej okrobavnati krmi svinje neizmerno vdebelé. Redé se posebno z jedili, ki imajo v sebi dosta ogljenca, kakor pesa, korenje, krompir, sočivje itd. Se vé da se morajo svinje pri pitianji tudi skrbno zapirati, ker bi se inače ogljenec, ki se je v

podobi tolsče začel nabirati, zopet za kurjavo telesa porabil, katera bi bila v mnogoobilnejšemer potrebna, ako bi se življenje pri tej živali v njihovim večjem gibanji javljalo.

Razun take ogljenca polne hrane treba je tudi druge, beljakovinaste (dušečnate) telesu dajati, ker iz nje se celice narejajo, katere tolsčo hranijo in pri tvorbi tolsče tudi sodelujejo. Samo take jedi, ki imajo v sebi rastlinske ali živalske beljakovinaste snovi, morejo krvi dajati one sestavine, iz kojih more narejati nove telesne dele ali obrabljene zopet nadomestiti.

Ta jedila imenujemo zato tudi krvotvorna ali plastična. Mej temi so v prvej vrsti imenovati; vleča, živinska in rastlinska beljakovina, sir, meso itd. Te snovi so sestavinam človeškega trupla tako podobne, da je lahko misliti, da jim nij družega treba, nego da podoba (Form) izpremené in se kot mišice, ktanine hrustanci, možjani itd. zopet pokažejo. Najboljša so torej ona jedila, ki

imajo ob jednom ogrevalne in krvotvorne sestavine v sebi. To so sosebno: žita, sočivja, mleko, s tolsčo podstavljeno meso, jajca in kri.

Videli smo, kako si človek ali žival za kurjavo potrebni ogljenec dobiva — treba bode zdaj še pokazati, od kodi in kako si človek kislec (Sauerstoff) priskrbljuje, kajti mi smo rekli, da je za razvoj toplote potrebno, da se kislec spoji z ogljencem, to je, da ogljenec zgori.

Kislec dobivamo v sé po pljučah. Dokler žival živi, je njena kri v neprestanem kroženji in se neprestano spreminja. Od srca teče jasno rudeča kri po bolj v globočini ležečih odvodnicah (arterijah) v druge periferične dele telesa; od tod pride kri zopet po bolj na površji ležečih dovodnicah k srcu nazaj, pa bolj otemnela.

Prej ko ta otemnela kri iznova nastopi svoj daljši pot, požene se v pljuča, kjer pride v ozko dotiko z vsopljenim zrakom. In zadobi jako zanimivo spremembo; postane

prej nikoli jednečega cvetenja. Zlata perijoda francoske industrije pričela se je stoprav s Colbertom. Njegovimi sredstvi zahvaljuje se Francija največ, da je tako silno napredovalo kmetijstvo, manufaktura in promet. Ludovik XIV. „rekel je Thierry“, smel je s polno pravico reči, da je bog, ko mu je Colberta dal, da je mnogo učinil za srečo in slavo njegove vlade; Francija pak bi morala pristaviti, da se jedino le njegovimi nasveti zahvaljuje občudovanja vrednemu razvitku njene industrije.

Da je mogel razne industrijne oddelke zopet spraviti na kvišku, kateri so bili prejšnja stoletja skoro poginili, naložil je visoke colne tarife na tuje manufakturno blago mejtem, ko je bila njegova največja skrb izdelavati neizdelane snovi manufaktur na Francoskem v fabrikate. Na takej podlogi razvijal je Colbert svojo stvariteljsko delavnost in svoj lastni državno-ekonomični sistem. Da, z državno podporo vzbujal je v vseh provincijah Francoske industrijalno delavnost, povsodi zidale so se fabrike in manufakture, katerih obstanek je zagotavljal s primerno varstveno colnino. V celej dobi vladanja Ludovika XIV. naraščala je vedno politična centralizacija, ali sistem njegovega slavnega ministra hrepenel je po socialnej in komercialnej decentralizaciji in v tej zadevi bodem odkril, oziraje se na našo avstrijsko politiko v svojem najzadnjem članku odkritosrčno svoje mnenje. — Ako pa nismo do sedaj našej visokej avstrijskej vladi, na našo splošno avstrijsko državno korist dajali nikacih dobrih nasvetov, naj se mi dokazati blagovoli.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 29. februarja.

V **državnem zboru** je pri priliki posvetovanja trgovinske pogodbe rumunske govoril zastopnik nemške pravne stranke govor, kateri je ustavoverce močno osupnil. Rekel je, da njegova stranka ne dela „opozicije za vsako ceno“, ampak, da hoče v tej stvari vlado podpirati. „Mi nečemo biti kakor sluga v fabul, ki je kamen vrgel na spečega gosпода, mi računamo na naturo muhe, ona odleti sama,“ rekel je ministrom, češ, vi padete kadar dozorite, „iz sebe mora stvar konec imeti,“ dejal je dalje. Najbolj pak je iznenadila sledeča, gotovo s Hohenwartom dogovorjena Starkenfelsova izjava: „V kratkem času

pridejo naloge do nas, ki nas morajo vse brez razločka stranke jedine najti in nas bodo našle. Vi smete na to računati, da v tistem hipu ne bomo težav delali.“ To se nanaša na dogovore z Magjari. Se slovanskega stališča morda ta taktika nij dobra. Ali kaj hočemo, Čehov nij, njih in družih Slovanov glas potem nij odločilen.

Vnanje države.

Na **Francoskem** so volili v Parizu republikanci nerepublikanskega vojvodo Decazes, najbrž ker ga trebajo kot ministra vnanjih zadev in ga Mac-Mahon želi.

Španski kortesi so se ustanovili in izbrali za predsednika Posada-Herrero. Castelar je protestoval proti zapriseženju poslancev na sedanjo ustavo; Canovas je rekel, da tako protestacijo ne dopušča, drugi poslanci so odgovorili s klicem „živio kralj“.

Don Karlos je popustil svoje čete in junaško pobegnil na Francosko zemljo. Hinavec in varvanec hinavec nij niti poguma imel z mečem v roci umreti tam, kjer se je na tisoče ljudij zavoljo njega podavilo in poklalo. — S francoske zemlje pak je čez mejo poslal smešen manifest, v katerem izreka, da se velikodušno temu odpove, Španjce srečne delati.

Dopisi.

Iz slovenjo - bistrškega okraja 27. februarja [Izv. dop.] (Mariborska volitev.) Naznanjal sem vam bil, da je po volitvi volilnih mož upati, da dobi narodni kandidat dr. Radač tudi v našem okraju vsaj polovico glasov, in nijsem se prevaril. K volitvi v Maribor je prišlo iz slovenje-bistrškega okraja 44 volilcev, (dva sta izostala), od katerih je 24, tedaj še več kot polovica za dr. Radača glasovalo, 20 za Wretzla. Mej temi 20 pa so bili 3 ali 4, ki so poprej za gotovo obljubili narodno voliti, a v poslednjem trenutku so se dali zavoditi na nasprotno stran. No zadovoljni nismo biti, da so se naši kmetski možje tako vrlo obnašali. Uže v deseto leto gre, odkar so Slovenci pri vsakej volitvi v Mariboru propali; nij se tedaj čuditi, da se je nekak obup polastil najpoštenjših narodnjakov na kmetih.

Pritisk vladnih organov in vpliv mest in mnogih malih trgov, v katerih še zmirom vlada nemškutarstvo, je na kmete tem večji, ker okrajni zastopi teh okrajev nijso narodni, pri cestah in šolah pa ravno okrajni zastopi lahko dele marsikatero milost. Narodni volilci našega okraja so uže dan pred volitvijo v Maribor se odpeljali, da so bili tam pri

besedi v čast volilcem. Kako se je v Mariboru godilo in kako se je vršila volitev, so vam gotovo uže od tam poročali.*) Naši možje so se vrnili z veseljem in ponosom, da so tudi oni pripomogli k narodni zmagi. Iz našega mestica se je kakor pri poprejšnjih volitvah tudi zdaj več nemškutarskih agitatorjev v Maribor peljalo, pa so prav malo opravili, a marsikatero pikro morali slišati. Jeden meščanov zagrmil na kmeta: „kako moreš tak osel biti, da voliš dohtarja?“ Na to kmet: „tedaj ste v mestu sami osli, ker ste volili še te dni dohtarja.“ Duhatscha za svojega poslanca. Neki zagrizeni nemškutar, F. iz spodnje Polskave je tudi strastno agitiral proti „dohtarju“ Radaču. Narodni mož pa mu odgovori: „Če so res dohtarji tako strašni, kako da ti zmirom letaš k dohtarjem“. F. je namreč v vednih tožbah. Za Seidla je bila sreča, da nij bil mej volilci; tam bi bil slišal, kako sodijo kmetje o Brandstetterjevem kompanu. Moralični vpliv te volitve na slovenski narod, ki tu ob meji Slovenstva živi, je velik.

Iz Dunaja 26. febr. [Izv. dopis.]

(Snovanje slovanskega akademičnega pevskega društva. Predavanja v „Sloveniji“. — „Jugoslavenski Stenograf“.) Ideja vseslovanstva se mej tukajšnjimi slovanskimi vseučiliščniki vedno in vedno v lepšoj luči pokazuje. Ako je tu in tam kak poskušaj ono idejo realizovati bil brezuspešen, vendar se ne sme trditi, da je bil brezvpliven. Vseslovanski bal, v kojega komite sta od društva „Slovenije“ bila izvoljena gg. Stajar in Simčič, nij se dal aranžirati. Uzroki važni in malenkostni storili so, da je ona zadeva zaspala. — Sedaj je snovanje „slovanskega akademičnega pevskega društva“ na dnevnem redu. Mora se priznati, da je ta ideja srečna, akoravno jej nasprotni elementi mej slovanskimi vseučiliščniki neprijetno bodočnost prorokujejo. A k sreči, da je nasprotnikov tega podvzetja le malo številce. Vsa slovanska akademična društva imajo svoje delegate v osnovalnem odboru. „Slovenija“ je skoro jednoglasno izvolila za delegata v oni komite gg. Stajarja in Pukelja. Častno je za Slovence, da so zastopniki slovanskih društev celo v pododbor, ki šteje samo 3 ude in ki ima nalog pravila za društvo sestavili, hoteli imeti Slovence. S tem

*) Žalibog, nijso. Ur.

namreč zopet jasno rudeča. Če preiskujemo izsopljeni zrak, najdemo, da je v njem veliko menj kislega, kakor v vsopljenem, zato pa ima v sebi več ogljenčeve kisline in vodenega sopara, katera sta prišla iz krvi. Zrak izgubi torej v pljučah jeden del svojega kislega in dobi za to ogljenčeve kisline in vodenega sopara. Ogljenčeva kislina in vodeni sopar sta končni produkt v telesu se vršičega kemičnega preobražanja. — Kislec, ki je k temu potreben, pripelje jasno rudeča ali arterijska kri v vse telesne dele; nepotrebne življenju, ne več služeče končne produkte pa pripelje zopet otemnela venozna kri v pljuča nazaj, kjer se v zrak izsopijo.

Po dihanji prouzročena sprememba zraka ima, kakor se vidi, največjo podobo z ono, koja se pri gorenji vrši; kajti tudi tukaj se prosti kislec v ogljenčevo kislino in vodeni sopar spreminja. Če še pomislimo, da telo — dokler živi, diha — tudi toploto ustvarja in da v njem pojeđen živež kakor drva v peči

do malega zgine, se nam oba procesa še bolj podobna zdita in v resnici tudi različna nijsta, kajti ko bi mogli na več tednov ali mesecev ustaviti dihanje, prebili bi lahko ves čas brez vseh jedi.

Gorkokrvne živali morejo temperaturo svojega telesa kolikor toliko nasproti vplivu zunanjih okoliščin konstantno vzdržati. Menjava temperature je primerno majhena; kajti če bi se temperatura njihove krvi ali telesa za več stopinj znižala, morale bi poginiti, izvzemši živali, ki najhujšo zimo prešpé; pa tudi pri teh se temperatura njihove krvi ne sme pod + 5° C. znižati, sicer tudi one poginejo. — Ta prikazen pri spavcih se nam na prvi pogled nekoliko čudna zdi, ali če se ozremo na njihovo delovanje v tem času, vidimo, da v tej dobi druge naloge nemajo, nego da si življenje do spomladi ohranijo, vsa druga životna dejanja so nehala. Jednaki so gledé življena rastlini, katero solnce v spomladi k novemu življenju zbudi.

Sredstva, katerih se žival ali človek poslužuje, da si temperaturo konstantno vzdržuje, so:

1. Gorkokrvne živali preobražujejo tvarino svojega trupla veliko hitreje, 20—25krat, nego živali, ki imajo toploto njihove okolice, postavim dvoživke. Te nemajo topleje krvi, nego jo ima njihova okolica. Ta čuden razloček ima svoj uzrok v hitrosti preobraževanja tvarine, in v večjej ali manjšej lehkoti, s katero te živali toploto oddajajo. To je jasno. Žival si ustvarja malo toplote in je slabo zavarovana zoper oddajanje toplote; nasledek tega je, da se toplota, ki se nareja, ne more nabirati, temuč zmirom izpuhti. Če potem pride v gorko okolico, more več toplote nakupičiti, ker je manje zgubi.

Pa še drug razlog je, od katerega je konstantna temperatura odvisna. Oddajanje toplote se ravna proporcionalno površji telesa. Večje ko je površje, tem lažje in hitreje se oddaja toplota. — Ker pa vemo, da imajo

je vendar jasno dokazano, da uživajo Slovenci mej družimi Slovani mnogo simpatij.

Na Dunaji že več let obstoji „slovansko pevsko društvo“; mej aktivnimi udi šteje to društvo že več Slovencev. Odkar so se slovenski pevci pri zadnji besedi tako vrlo ponesli, skuša to društvo mej slovenskimi pevci mnogo udov pridobiti. Mnogo jih je že pristopilo; kakor čujem, bode jih še več, kar je jako hvalevredno. Boje se nekateri, da če se „slov. akad. pevsko društvo“ osnovi, bosti oboji družbi slabo izhajali, ter da bi boljše bilo, ako se, mesto novo pevsko društvo osnoviti, raji obilneje udeležujejo „slovanskega pevskega društva“. Zadnje društvo šteje nad 80 aktivnih udov. Meni se dozdeva, da bi malo konkurence nič ne dejalo, ter da je ona bojazen brez uzroka, kar je razvidno iz števila udov imenovanega društva. Naj si slovanski dijaci svoje pevsko društvo osnujejo ter naj pevajo po svoje; ako bi pak jedno ali drugo društvo res ne moglo izhajati, se zjedinjenje obeh v jedno lahko potem izpelje.

Naj le kratko denes omenim o predavanjih v „Sloveniji“. Priznati se mora, da so bila do sedaj jako zanimiva. G. Sterlé nam je v jednej prejšnjih sej čital svoje pesniške proizvode, ki ko se jako dopadali. G. Sušnik, kandidat filozofije, predaval nam je jako zanimivo o „ledenej dobi“ ter nam s sredstvom lastnih risanj in družih kart predočeval in pojasneval predmet svojega predavanja. Obema naj se izreče najtopplejša zahvala.

V zadnej seji „Slovenije“ izvolil se je nov odbor, ker je stari s predsednikom vred odstopil. Predsednik je sedaj g. Fr. Stajar, odborniki: Jože Karlin, stud. phil.; Simčič, jurist; Fr. Kos, stud. phil.; Vuk, Šubic in Logar. Naj bode tem odbornikom i g. predsedniku, kakor tudi družtuva soudom istiniti blagor in čast družtuva pri srcu. Naj izgine vsak nepotreben in škodljiv prepir, in naj vam bodo lepi principi višje nego malenkostna čestilakomnost nekaterih sodruštvenikov. Komedije, surovi govori in osobna napadanja pak vendar niso družtuva najvišja svrha?

Ravnokar nam je došlo 1. čislo „Jugoslavenskoga Stenografa“, kojega izdavalatelj in urednik je gosp. Ant. J. Bezenšek (nekdanji celjski dijak). S pristrčnim veseljem moramo pozdraviti list, ki se peča z vedom, pri nas Jugoslovanih še popolno, ne rečem nepoznato a ne obdelaho. Sezite po novem listu, slo-

venski rodoljubi, posebno ti učeča se mladež. Format listu je zelo prikladen, a cena tudi zelo nizka. Kolikor moremo soditi po 1 čislu more se meriti z listi in knjigami v ovoj stroki nemškimi. Pravila so tako jasna in lahko razumljiva, da jasnejih nij lahko mo- goče. Iz uvoda naj vam ta-le stavek zabilje- žim: Ako piše na pr. Slovenac slovenski stenografičnim pismom po našej metodi, osno- vanoj na vseobčnih stenografičnih pravilih može iz napisana čitati Hrvat, — ne slo- venski — nego uprav svoj jezik i obratno.

Domače stvari.

— (Volitve kranjskega vélicege posestva.) Včeraj je v Ljubljani volilo 51 veliko-posestnikov znanega Vesteneka in vi- šenjskega mladega barona Taufregerja za de- želna poslanca.

— (Gg. pevcem.) Prihodnja skušnja za I. postno besedo bo v četrtek 2. marca, h kateri vabi uljudno vse gospode čitalniške pevce pevski odbor.

— (Obesil) se je predvčerajšnjem v Črnej vasi na ljubljanskem močvirju 15 leten fant, — baje ker je uže v neko deklo za- ljubljen bil, a je bil še premlad, da bi bil smel — plesati z njo! Tudi tragično!

— (Župan v Kámeniku) je zopet nek orden dobil. „Zaslugi svoja krona.“

— (Il. Bistrica) je — kakor se nam piše — nedeljo 23. pr. m. praznovala pred- pust s prelepo veselico v prostorih g. Sam- sove hiše. Udeležila se je odlična gospoda iz Bistrice in iz okolice. Živahno gibanje tra alo je vso noč. Nič nij kalilo veselice. Odbor ima prijetno zadostenje, da je osnoval zabavo, kakor lepša nij menda lahko mogoča, in v po- polno zadovoljstvo vsakatega. Plesa se je udeležilo nad 20 gospá in gospodičin. V po- čitnici zbralo se je društvo pri banketu in „protektorji večera“ gostili so bogato. Pri in- proviziranem koncertu so se posebno odliko- vsle z obranim petjem bistriške krasote. Ve- selica je imela po vsem národno obliko. Slo- venska pesen in beseda je vladala.

Listnica uredništva: Gosp. Ž—č v G. Drugi pot nam z jednaci grobostni, iz katerih vidimo kaj govori, prizanese in namesto negativne kritike sami kaj storite, bode boljše.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezní, ki bi jo ne bila ozdra- vila ta prijetna zdravilna hrana, pri odrášenih i o- rocíh brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepre- bavljene, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žlto, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, o- rožnost, diabet, trganje, slušanje, bledico in pre- hlajenje; posebno se priporoča za dojenke in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 sprí- čal zdravilnih, brez vsake medicíne, mej njimi sprí- čevala profesorja Dr. Wuzerja, g. F. V. Beneka, pra- tega profesorja medicíne na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svétnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle- s mart, Markize de Brehan a mnogo družih imenitnih o- sob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastojn.

Kratki izkaz iz 80.000 spríčevalov.

Spríčevalo št. 73.670.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Frešlo je uže sedem mesecov, odvar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsni i ču- tničnih bolečinah, in sicer tako, da sam od dne do dne vidno gnil, in to zaprešilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalesscière prišel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Reva- lesscière popo nem zdrav, tako, da brez najmanjšega tres: nja morem zopet pisati. Za adi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusno hrano, kot najboljši pripem čak, ter ostanem Vaš uđani

Gabriel Teschner.

služatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogl niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo pre- bavljene, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženji čutnici, katero me je sem ter tja prega- njalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najvišje stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zljajšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalesscière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, za- hvalljujem se bogu. Revalesscière zasluži največje hvalo, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet uživa- ti. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prísrne hvaležnosti in popolnega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrb- nika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tiščanju v prsih.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na nepre- bavljenni, nespanji in hušjanji.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odrášenih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plebatihi pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr. 1 unt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun- tov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesscière-Biscuiten v pušicah in Revalesscière- Chocolatée v prahu 12 tas 1 gl. 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wall- fischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih

majhene živalice v primeri k njihovim telesu večje površje, nego velike živali, sledi iz tega, da morajo majhene živalice hitrejše preobra- ževanje tvarine imeti, nego velike. To nam razjasnuje, zakaj meso od piščancev nikdar tako po ceni ne more biti, kakor govedina. Če redimo žival, moramo dvojno krmo plačati. Jedenkrat ta del krme, od katerega žival ra- ste, kateri se nam pa v podobi mesa povrne, na drugej strani pa isti del krme, s katerim žival diha, si svojo toploto ustvarja in se giblje, in ti stroški so zgubljeni.

Iz tega razloga živijo majhene živalice, na pr. čebelice po zimi v večjih grudah sku- paj; in vsak čebelar ve, da je v ulju po zimi primerno velika toplota. Te živalice so pre- majhene, da bi jim bilo mogoče več toplote v životu nakopičiti, in so tudi zoper mraz preslabo zavarovane; če jih je pa več skupaj, pride toplota jedne drugej na dobro.

2. Imajo gorko-krvne živali boljše odejo, na pr. kožuhe, dlake, perje. Človek, katerega

je mati natura nazega na svet posadila, po- maga si z obleko; in ona napravi, da če člo- vek more aklimatizovati.

3. Glavno sredstvo obstoji v tem, da se dihanje samo regulira. Čem večji mraz je, tem hitreje in globokoje dihamo, to je več ogljenca zažgemo, več toplote se ustvarja. To se strinja s prikaznijo, da imamo vsi večji apetit po zimi, nego po leti. Mi zažgemo v pljučah več ogljenca, ga moramo torej tudi v obilnejši meri nadomestiti.

4. Pomaga tudi hitro gibanje temperaturo povekšati. Vsakdo ve, da se život zagreje, če se naglo hodi in t. naprej.

Razume se, da so ta sredstva tudi ome- jena. Če živali toploto odtegnemo, ne ohladé se samo površnji deli trupla, ampak tudi no- tranji; živali utrpnejo in poginejo, izjemoma živali, ki zimo prespé. Njih život se sme do + 5 ° C. ohladiti, kakor je bilo uže rečeno. Pa pri njih se je životna delavnost tudi blizu ničle znižala. Obstoji še samo v tem, da

površno in počasno diha, le toliko, da isto popolnem ne neha. Te živali žrejo v jeseni dosta, več nego je za vzdrževanje toplote po- trebno, in nabirajo dosta tolišče; po zimi utrp- nejo, dihanje se vrši na stroške v jeseni na- brane tolišče.

Kar smo povedali, vse to je le kratek, trenoten pogled v nespremenljivo in neskon- čno zakonitost, katera se nam pokazuje dan na dan, uro za uro okolo nas, v svojih večnih doslednostih, in katere sad smo i mi. Stanica in v njej kislec, ogljenec, dušec in kolikor jih je še družih prvin, — vsi ti so oni skrivnostni duhovi, kateri napajeni z naravnimi močmi zi- dajo, podpirajo in vzdržujejo življenje na našej „bornej zemlji“. Nij treba iskati čeznatornih močij, in smešno bi bilo, razlagati si razlog svojega obstanka iz čudežnih močij, — pravi Barmeister, — ako imamo naravnih, očividnih zakonov dovolj, katerih spoznanje nam razlaga, kako in kaj smo — prah si — in v prah se povrneš.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.